

Studieaanbod Acis en SWV 28.04

Wat overbleef

2018-2019

Puttershoek, 16 januari 2018

Geachte lezer,

Voor het schooljaar 2018-2019 is door het SWV 2804 gekozen voor een tweesporenbeleid. Een spoor betreft een aanbod van toppers uit het Nederlands onderwijs aan het volledige team. De school kan dan kiezen voor een teamgericht ontwikkelingsplan incl. implementatie en borging. Kleine scholen kunnen wellicht samen e.e.a. organiseren.

Het andere spoor betreft ons traditionele aanbod gericht op de individuele leerkracht. Locatie wordt bepaald zodra het aantal deelnemers bekend is.

Let wel: Beide sporen worden bekostigd door de scholen zelf tenzij anders wordt aangegeven, te voldoen uit de middelen "versterking basisondersteuning". Zie ook:

<http://www.hrzone.nl/whitepapers/arbeidsmarkt/leerkrachten-professionaliseren-voor-passend-onderwijs-vraagt-om-beleid>

Wellicht ten overvloede maar alle docenten zijn experts. Ze hebben vaak diverse publicaties op hun naam staan en weten waarover ze praten.

Tot **1 april 2018** heeft iedereen de tijd om zich op te geven voor de verschillende cursussen.

De aanmelding door de directeur van de school voor teamgerichte scholing.

1. Gebruik aanmeldingsformulier.
2. Het aanmeldingsformulier mailen naar het bestuurskantoor van het SWV, t.a.v. Monique Koster: info@acishw.nl
3. De docent zal contact met je opnemen om je wensen, data e.d. te bespreken.

De aanmelding voor individuele scholing*. Invullen aub door de directeur van de school.

1. Gebruik aanmeldingsformulier.
2. Het aanmeldingsformulier mailen naar het bestuurskantoor van het SWV, t.a.v. Monique Koster info@acishw.nl

Met vriendelijke groet,

Rien Strootman en Pierre den Hartog

A.u.b. geen losse aanmeldingen per individu maar per school.

* Daar het soms nog niet duidelijk is wie welke groep zal draaien in 2018-2019 is het mogelijk om alleen te vermelden "leerkracht groep ..". We ontvangen de namen dan later.

Inhoudsopgave

Teamgerichte scholing

Cursus 4: Directe instructie nóg explicieter door Marcel Schmeier.....	5
Cursus 5: Effectief rekenonderwijs op de basisschool door Marcel Schmeier	7
Cursus 7: Aanbod Kees van Overveld: Van signalering naar een gedragsaanpak.....	7
Cursus 8: Betere prestaties bij taal en lezen, door begeleiding van Cees Hereijgens	8
Cursus 9: Coöperatieve leerstrategieën door Ria van der Sar en/of Leonie van de Lavoir.	9
Cursus 12: Schoolbegeleiding bij het terugdringen van de administratielast door Marald Mens.....	10
Cursus 13: Audits naar onderwijskwaliteit door Marald Mens.....	11
Cursus 14: Coaching door Marald Mens	11
Cursus 15: Consultatieve Leerlingbegeleiding op de werkplek door Marald Mens.....	12
Cursus 16: Het Lerende brein door Marald Mens.....	12
Cursus 17: Doeltreffend en verbindend communiceren door Sonja de Lange	14
Cursus 18: Het jonge kind door Jolande Bisschop.....	15
Cursus A: CLB-training voor leerkrachten en IB'ers	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Cursus B: Rekenpreventie in het kleuteronderwijs door Prof. Dr. J.E.H. van Luit...	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Cursus C: Teamwork makes the dream work! door Sonja de Lange.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Cursus D: Het jonge kind door Jolande Bisschop	17
Cursus G: Rekendans van Sport- en dansstudio Binnenmaas, Laning 10 Puffershoek.....	18
Cursus H: Workshop Pottenbakken door Ton Erwich	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Cursus J: Inspiratiesessie: leren voor het leven door Alexandra Bronsveld.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Teamgerichte scholing

Cursus 4: Directe instructie nóg explicieter door Marcel Schmeier

Op bijna alle scholen wordt gewerkt met het Directe Instructiemodel, vaak ook aangeduid als het DI-model, het ADI-model of het IGDI-model. Met de komst van Passend Onderwijs is het belangrijk dat alle leerlingen succeservaringen opdoen binnen de reguliere basisschool. Dat vraagt om een volgende stap in directe instructie, namelijk Expliciete Directe Instructie, of kortweg EDI. Onderwijsonderzoek van de afgelopen eeuw laat bij herhaling zien dat Directe Instructie het leren van kinderen versnelt en versterkt. Leerlingen beschikken niet alleen over meer kennis, maar ook hun probleemoplossend vermogen en zelfvertrouwen nemen toe als de leerkracht Directe Instructie toepast in de lessen.

Hoe ziet het model van Expliciete Directe Instructie eruit in de dagelijkse praktijk van het klaslokaal?

Plan van aanpak

Voor het realiseren van een duidelijke doorgaande lijn is het van belang dat de teamleden beschikken over gedeelde basiskennis met betrekking tot de kenmerken van een goede les. Daarom worden er drie dagdelen besteed aan het vergroten van deze kennis.

Het team maakt op basis van de opgedane kennis afspraken over de aspecten die zichtbaar moeten zijn in de lessen. Deze afspraken worden opgeschreven en opgehangen in de teamkamer. Ook wordt er een kijkwijzer ontwikkeld. Een kijkwijzer is een goede manier om te borgen en maakt het ook mogelijk om gericht te kijken in de lessen.

Door het uitvoeren van lesobservaties ontstaat er zicht op de kwaliteit van de lessen, of afspraken worden nagekomen en op de verschillen tussen leerkrachten. Op basis hiervan worden gerichte interventies uitgevoerd. De lesobservaties worden uitgevoerd door de adviseur samen met de schoolleider en/of intern begeleider.

Er worden duidelijke en concreet waarneembare doelen geformuleerd voor het traject. Deze staan hieronder geformuleerd. Er wordt een afstemmingsgroep gevormd die tussentijds bijeenkomt om te controleren of het traject op koers ligt en eventueel bij te sturen. Ook de opmerkingen vanuit het team worden hierin besproken.

Doelen

- De deelnemers kunnen het model van directe instructie nog explicieter maken.
- Ze kunnen leerlingen actief betrekken bij de lessen.
- Ze kunnen begrip controleren bij de leerlingen en op basis hiervan beslissingen nemen voor het vervolg van de les.
- Ze kunnen een lesdoel formuleren met een concept en een vaardigheid.
- Ze kunnen omschrijven hoe doelen worden gedeeld met leerlingen en ouders.
- Ze kunnen een kraakheldere instructie ontwerpen bij het lesdoel.
- Op basis van de verkregen kennis heeft het team afspraken gemaakt en vastgelegd.
- De leerkrachten hebben een lesobservatie met nagesprek ontvangen en hiervan een geschreven verslag gekregen met daarin sterke- en aandachtspunten.
- De schoolleider en intern begeleider zijn in staat om zelfstandig lesobservaties uit te voeren en feedbackgesprekken te voeren.

Randvoorwaarden

- De school zorgt voor een passende locatie.

- Een projectiescherm, geluid en internetverbinding.
- De benodigde materialen en hand-outs worden door de adviseur verzorgd.
- De adviseur verstuurt een agenda voorafgaand aan iedere bijeenkomst.
- De teamleden ontvangen een geschreven verslag van de lesobservatie.

Inhoud

dagdeel (3 uur)	Teambijeenkomst 1	EDI – Intro Vooraf lezen: hoofdstuk 1 t/m 3
dagdeel (3 uur)	Teambijeenkomst 2	EDI – Doelen Vooraf lezen: hoofdstuk 4
1 uur	Afstemming	Terugblik teambijeenkomsten, werkvormen, borgen kennis, vooruitblik lesobservaties
dag	Lesobservaties met feedbackgesprekken (5)	Adviseur met schoolleider en intern begeleider
dag	Lesobservaties met feedbackgesprekken (5)	Adviseur met schoolleider en intern begeleider
dagdeel (3 uur)	Teambijeenkomst 3	EDI – Instructie Vooraf lezen: hoofdstuk 6 en 7
dag	Lesobservaties met feedbackgesprekken (5)	Adviseur met schoolleider en intern begeleider
1 uur	Afstemming	<ul style="list-style-type: none"> • Terugblik teambijeenkomsten • Evaluatie doelen en planning traject en samenwerking • Vooruitblik en keuze modules volgend schooljaar: expertis.nl/EDI

* De overige lesobservaties worden door de school zelf uitgevoerd.

Validatie

De bijeenkomsten die in de planning hierboven zijn voorzien van het logo van Registerleraar, zijn gevalideerd met 4 punten. De bijeenkomsten worden verzorgd door een Marcel Schmeier, gecertificeerd EDI-trainer en auteur van het boek 'Expliciete Directe Instructie: tips en technieken voor een goede les'.

Prijsopgave

EUR 7.200,- (inclusief voorbereiding, materialen, reistijd, overleg, verslagen en vrij van btw)
Kleine scholen kunnen de scholing gezamenlijk volgen in overleg met de adviseur.

Boek en website

Deelnemers wordt aangeraden het boek 'Expliciete Directe Instructie: tips en technieken voor een goede les' te lezen. Dit boek kan worden aangeschaft bij Uitgeverij Pica. U krijgt 10% korting bij een centrale afname van meer dan tien exemplaren via de auteur: marcel.schmeier@expertis.nl Op de website directeinstructie.nl kunt u gratis materialen downloaden en foto's uit de dagelijkse praktijk van leerkrachten uit heel Nederland en Vlaanderen bekijken.

Cursus 5: Effectief rekenonderwijs op de basisschool door Marcel Schmeier

Cursus 7: Aanbod Kees van Overveld: Van signalering naar een gedragsaanpak

Deze cursus bestaat uit 2 dagdelen van 3 uur. We bespreken we de trits “signalering-analyse-aanpak”.

Dagdeel 1

Het afnemen van een leerlingvolgsysteem (bijvoorbeeld ZIEN) is een eerste stap in een planmatige werkwijze bij gedragsproblemen. We zullen bekijken welke informatie een groepsoverzicht geeft en of dat overzicht aanleiding geeft tot verdere actie.

In de stap van de analyse bekijken we waarom leerlingen doen wat ze doen. We kijken nadrukkelijk naar de functies van gedrag en we leggen een link met vijf competenties van sociaal-emotioneel leren. Deze analyse zal plaats vinden op zowel individueel niveau als op groepsniveau. Van de deelnemers wordt verwacht dat ze de gegevens uit hun leerlingvolgsysteem voor het gedrag meenemen naar de bijeenkomst.

Dagdeel 2

Tijdens de tweede bijeenkomst zullen we nagaan welke gedragsaanpak passend is bij de problemen die we in bijeenkomst 1 hebben geanalyseerd.

Van de deelnemers wordt verwacht dat ze een gedragscasus voorbereiden en deze meenemen naar de bijeenkomst. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat tijdens de bijeenkomst bij iedere casus een mogelijke gedragsaanpak wordt vastgesteld.

Kosten

Ik werk in dagdelen van 3 uur. Prijs van zo’n dagdeel bedraagt € 795.00. Vanwege mijn accreditatie bij het CRKBO hoef ik geen BTW te rekenen. Bijkomend zijn de reiskosten: € 0.19 per km vanuit Hendrik-Ido-Ambacht.

De grootte van de groep is niet van invloed op de prijs. Als schoolteams gezamenlijk de scholing willen volgen kan dat.

Gegevens:

Kees van Overveld

06-31651911

info@keesvanoverveld.nl

www.keesvanoverveld.nl

Cursus 8: Betere prestaties bij taal en lezen, door begeleiding van Cees Hereijgens

Zijn de prestaties van uw leerlingen bij technisch lezen, begrijpend lezen, woordenschat en/of spelling 'onder de maat'? Zou u ze willen verbeteren, maar weet u niet hoe? Of wilt u het schrijven van teksten of de mondelinge taalvaardigheid verbeteren? Neem dan contact met me op. Ik heb (na een loopbaan als leerkracht in basis- en speciaal onderwijs en een studie orthopedagogiek aan de Universiteit Utrecht) 25 jaar ervaring in het begeleiden van scholen bij het verbeteren van hun prestaties bij taal en lezen. Ik heb gewerkt voor de CED-groep, voor School aan Zet en ben nu werkzaam als zzp'er. Ik denk met scholen mee hoe zij (gegeven hun omstandigheden) hogere opbrengsten kunnen krijgen. En ik sluit aan op eerdere ontwikkelpunten van de school. Ik denk met u mee en sluit aan op vragen die er zijn. Mede daardoor leidt mijn begeleiding tot betere prestaties.

Vraag het aan uw collega's

Wilt u meer weten over me: vraag het na bij uw collega's van de Meerwaarde, de Schelf, het Driespan, 't Kraaienest en de Gouwaert. Zij kunnen u veel vertellen over mij en het succes van de begeleiding.

Samen met Marald Mens

Marald en ik begeleiden gezamenlijk scholen waarbij Marald zich eerst richt op opbrengstgericht werken in het algemeen en ik me specifiek richt op taal en lezen.

Kosten

Ik gebruik voor het verzorgen van een teambijeenkomst/scholingsmoment de rekenfactor 1+1: een uur uitvoering is ook een uur voorbereiding en reistijd. De uurprijs is 100 euro. Voor klassenbezoeken reken ik een overeenkomstig uurtarief; uiteraard geldt hiervoor geen voorbereidingstijd.

Ook Edi

Ik heb me verbonden aan Expertis en voer voor hen o.a. EDI-trajecten uit, ook vertaald naar spelling en begrijpend lezen. Zie hiervoor de informatie over EDI. Voor deze trajecten geldt een andere kostprijs

Contactgegevens

Cees Hereijgens
ceeshereijgens@hetnet.nl
06 30421480

Cursus 9: Coöperatieve leerstrategieën door Ria van der Sar en/of Leonie van de Lavoir.

Driedubbele opbrengst met coöperatieve leerstrategieën.

Waar gaat de cursus over?

Door het inzetten van coöperatieve leerstrategieën in uw lessen verdriedubbelt u de opbrengst: meer sociale verbondenheid, hogere leeropbrengsten en een goed georganiseerde klas.

Coöperatieve leerstrategieën zijn een krachtig onderwijsmiddel. Door ze juist in te zetten kunt u zorgen voor:

- meer effectieve leertijd;
- meer interactie over de leerstof en meer oefenkansen;
- betere aansluiting bij de behoeften, mogelijkheden en talenten van leerlingen: leerlingen voelen zich competent;
- versterken van sociaal klimaat, leerlingen ontwikkelen sociale vaardigheden;
- leerlingen die beter verwoorden hoe ze hun opdrachten aanpakken en oplossen; (Hierdoor leren ze bewuster. En dat levert betere leerresultaten op!)
- goed georganiseerd klassenmanagement. De groep neemt gezamenlijk verantwoordelijkheid voor elkaar en het functioneren van de groep.

De cursus bestaat uit twee bijeenkomsten van drie uur. Er wordt gewerkt volgens de principes en aanpak van Prof. Dr. Spencer Kagan.

Doel van de cursus

De deelnemers kennen de acht coöperatieve basis leerstrategieën en kunnen ze toepassen.

Door de juiste inzet van coöperatieve leerstrategieën zorgt de deelnemer voor een grotere betrokkenheid van leerlingen en een verbetering van hun samenwerkingsgedrag in zijn klas.

Deze cursus is interessant voor leerkrachten en teams die:

- opbrengstgericht willen werken. Onderzoek wijst uit dat prestaties van leerlingen toenemen wanneer de leraar coöperatieve leerstrategieën inzet;
- minder frontaal willen lesgeven, maar meer gevarieerd en interactief om beter aan te sluiten bij de diverse onderwijsbehoeften;
- het sociale klimaat in hun klas willen versterken.

Registerleraar

Deze cursus is met **9 RU** opgenomen in registerleraar.nl

Minimum aantal deelnemers is 8, maximum is 18. De teamtraining zal worden uitgevoerd door Ria van der Sar en/of Leonie van de Lavoir. Bij een groter aantal deelnemers is overleg met de trainer gewenst.

Voor informatie kunt u contact opnemen met Ria van der Sar, r.vandersar@cedgroep.nl

Kosten

Per deelnemer kost de cursus 325 euro. De teamtraining kan worden aangeboden voor 2.925 euro per team(maximaal aantal deelnemers is 18).

Aanbod Marald Mens, schoolbegeleider en neuropsycholoog

Mag ik mij even voorstellen: mijn naam is Marald Mens en vanuit mijn bedrijf 'Mens op School' verzorg ik met veel plezier trainingen, advieswerk en lezingen in het onderwijs; zowel voor basis- als voortgezet onderwijs, en voor het reguliere als het speciale onderwijs.

Hieronder vindt u de verschillende activiteiten die ik kan aanbieden op uw school. Iedere dienst is beschreven vanuit een basisaanbod, dus maatwerk op uw school is vanzelfsprekend. Bij iedere activiteit staat een uur-, dagdeel- of totaalprijs vermeld, vrij van BTW en incl.

kilometervergoeding. Maximale groepsgrootte is rond de 25-30 man.

Cursus 12: Schoolbegeleiding bij het terugdringen van de administratielast door Marald Mens

Leerkrachten, IB'ers en andere onderwijsprofessionals klagen regelmatig over de enorme administratielast in hun werk. Opvallend is dat leerkrachten niet vragen om géén administratie. Het levert hen zeker wat op om een goede weekplanning te maken, een analyse te maken van de toetsen of bij te houden wie welk extra werk krijgt. In dit geval is administratie voor hen nuttig en ondersteunend om overzicht over de groep te bewaren. Maar er is ook administratie waar leerkrachten minder nut ervaren. Één voorbeeld is groepsplannen: de periode is vaak te lang (een half jaar), de inhoud algemeen en abstract en weinig passend bij de dagelijkse werkpraktijk. Niet zelden leidt dit tot twee 'werkelijkheden': het groepsplan dat in de kast blijft liggen en tevoorschijn komt rondom de groepsbesprekingen, en de daadwerkelijke lessituatie.

Hoe kunnen we de administratie beperken tot die administratie die een leerkracht als nuttig ervaart? Dat is het onderwerp van deze schoolbegeleiding. In bijeenkomsten met directie, IB en leerkrachten wordt kritisch gekeken naar onnodige administratielast, waarbij eisen vanuit de inspectie niet uit het oog worden verloren.

De begeleiding kent 7 stappen om teambreed weg te zetten, te beginnen met één leergebied:

- Stap 1: Met elkaar als team eerst bepalen wat goed onderwijs is (schooldocument).
- Stap 2: Iedere leerkracht bepaalt nu op basis van voorinformatie hoe zij afstemt op déze groep of déze enkele leerling, afwijkend van het schooldocument (leergebieddocument).
- Stap 3: Als team bepalen hoe je gaat checken wat de kwaliteit is van de uitvoering (bewaken).
- Stap 4: Afspraken maken over de dagelijkse administratie en gang van zaken.
- Stap 5: Het vormgeven aan de groepsbesprekingen.
- Stap 6: Tijd voor alle administratie: wanneer?
- Stap 7: Klassen-/flitsbezoeken: meer bezoeken betekent minder behoefte aan administratieve verantwoording.

De bedoeling is dat het team voldoende know-how krijgt om zelfstandig met andere vakgebieden aan de slag te gaan.

Kosten: Het is erg lastig te bepalen wat de kosten zijn voor een dergelijk traject. Dat hangt sterk af van de wensen, kansen en mogelijkheden van een schoolteam en -directie. Daar waar het ene team al aardig op weg is en niet alle stappen nodig heeft, heeft een ander team meer tijd en begeleiding nodig.

Toch kan een voorzichtige inschatting worden gegeven van een 'standaard' traject: één dagdeel voor stappen 1 en 2, één dagdeel voor stap 3 en 4 en één dagdeel voor stappen 5, 6 en 7. Een intake en

eindgesprek met directie en IB zijn noodzakelijk. In totaal zijn de kosten bij een dergelijk traject 2650,-.

Cursus 13: Audits naar onderwijskwaliteit door Marald Mens

In de afgelopen jaren hebben verschillende scholen en besturen aan 'Mens op School' de opdracht gegeven om audits uit te voeren m.b.t. de onderwijskwaliteit. De bedoeling van een dergelijke audit is inzicht te verschaffen in de krachten en aandachtspunten op de gebied van didactisch en pedagogisch handelen en klassenmanagement van het schoolteam. De gerealiseerde opbrengsten van de afgelopen schooljaren zijn daarbij vertrekpunt.

Na afloop van de activiteiten die bij de audit horen, heeft de school inzicht in de krachten én aandachtspunten op de gebied van didactisch en pedagogisch handelen en klassenmanagement (het primaire proces). De gerealiseerde opbrengsten van de afgelopen schooljaren zijn daarbij vertrekpunt.

Deze inzichten moeten leiden tot adviezen, zodanig dat alle leerkrachten over een minstens voldoende tot goede didactische en pedagogische basis beschikken om opbrengstgericht passend onderwijs te kunnen realiseren. De directie en IB krijgen daarbij eveneens inzicht in hun krachten en aandachtspunten op het gebied van opbrengstgericht leidinggeven, om deze processen voldoende tot goed te ondersteunen, aan te sturen en te borgen.

Al deze activiteiten moeten resulteren in evenwichtige opbrengsten op ambitieniveau van de school, afgestemd op de schoolpopulatie.

Scholen kunnen ook overwegen om audits te verbreden naar de gehele kwaliteitszorg. 'Mens op school' is hierbij een samenwerking aangegaan met Marjan Visser van Schoolbreed (<http://www.schoolbreed.nl>). Schoolbreed heeft o.a. de expertise om scholen inzicht te verschaffen in kwaliteitszorg en neemt bij een audit de aspecten die ondersteunend zijn voor het primaire proces voor haar rekening. Beide audittrajecten worden tot één samenhangend adviesrapport geïntegreerd.

Kosten: Een audit enkel door Mens op School kent meestal de volgende activiteiten:

- Intake/interview IB en directie
- Ronde klassenbezoeken gr 1-8
- Data-analyse van één leergebied
- Opstellen rapportage audit
- Eind-adviesgesprek met directie en IB

Zonder klassenbezoeken zijn de kosten 1320,-. De kosten van de klassenbezoeken zijn afhankelijk van het aantal teamleden, maar bedragen bij bijvoorbeeld 5 volledige lessen door leerkrachten (maximum voor één dag) 660,-.

Optioneel is het mogelijk om een analyse van alle schoolopbrengsten uit te voeren: rekenen, technisch en begrijpend lezen, spelling en taalontwikkeling (gr ½). De kosten voor een volledige analyse zijn 550,- extra.

Cursus 14: Coaching door Marald Mens

Leerkrachten

Voor leerkrachten verzorgt 'Mens op School' coachingstrajecten, gericht op klassenmanagement, of het pedagogisch of didactisch handelen. Het gaat hierbij in eerste instantie niet om het adviseren of onderwijzen van de gecoachte. Adviezen kunnen zeker zinvol zijn, maar het gaat er vooral om de gecoachte door middel van gerichte vragen en feedbackbronnen te laten reflecteren op zijn of haar handelen in de klas. De gecoachte wordt uitgenodigd om met een eigen reflectie en met eigen ideeën te komen. Hij of zij is degene die actief nadenkt, leert en zichzelf ontwikkelt want hij weet wat het beste past bij zijn persoon en praktijk.

Een basis-coachingstraject kent een intakegesprek met directeur en gecoachte, een 'nulmeting' (eerste klassenbezoek) met nagesprek coach en gecoachte, twee vervolfbezoeken en een afsluitend eindevaluatie-klassenbezoek en nagesprek. Bij dit laatste gesprek is de directeur weer aanwezig. Van iedere bijeenkomst wordt een coachingsverslag gemaakt door Mens op School.

Kosten: 1815,- voor een basis-coachingstraject.

Intern begeleiders

De intern begeleider is verantwoordelijk voor de leerlingenzorg en heeft coördinerende en begeleidende taken. Hij/zij helpt leerkrachten en ouders met hulpvragen over kinderen en voert ook gesprekken met ouders en leerkracht over het kind. Vaak is het zo dat de leerkracht een hulpvraag heeft. De IB'er gaat dit vervolgens samen met de leerkracht onderzoeken en kijken wat een passende oplossing is. De IB'er houdt zich ook bezig met plannen en het leerlingvolgsysteem. Soms is de IB'er ook coach, dan helpt hij/zij leerkrachten met beter klassenmanagement en het didactisch en pedagogisch handelen.

Bij al deze werkzaamheden kan een intern begeleider hulpvragen hebben, die vragen om gespecialiseerde begeleiding en coaching door een externe. Mens op School is hiervoor een goede partner.

Kosten: Deze begeleiding kent geen vast traject en is volledig maatwerk. Voor een dagdeel is de richtprijs 440,- (zonder voorbereidingswerk).

Cursus 15: Consultatieve Leerlingbegeleiding op de werkplek door Marald Mens

CLB-schoolbegeleiding (advisering leerkracht/IB)

Kinderen die leer-, werkhoudings- en/of gedragsproblemen ervaren, hebben extra begeleiding en ondersteuning nodig van hun omgeving. De bedoeling van iedere leerlingbespreking is dat de leerkracht meer inzicht krijgt in de misinteractie tussen wat de leerling nodig heeft (onderwijsbehoeften) en wat de leerkracht reeds biedt aan instructie, begeleiding en ondersteuning. Vervolgens gaat de leerkracht onderzoeken hoe met deze misinteractie om te gaan. Indien nodig worden gerichte adviezen gegeven. Haalbaarheid voor de leerkracht is daarbij essentieel, zodat een realistische aanpak kan worden uitgevoerd.

Het kan gebeuren dat school het gat tussen wat een leerling nodig heeft en wat de school kan bieden, onvoldoende kan overbruggen. Dan kan de uitkomst zijn dat ik meedenk en –werk in de doorverwijzing richting de Ondersteuningscommissie van het Samenwerkingsverband Hoeksche Waard.

Kosten: 105,- uitvoering op school en 105,- reizen/voorbereiding/verslaglegging/e.d., per uur.

Cursus 16: Het Lerende brein door Marald Mens

Lezingen en workshops

"Mens op School" verzorgt lezingen en workshops door heel het land rondom het thema Het Lerende Brein. Centraal staat de vraag 'hoe leren kinderen, gezien vanuit het brein?' Welke cognitieve functies zijn daarbij van belang? Wat ondersteunt het leren en wat zijn bedreigingen, bijvoorbeeld ook voor de motivatie van de leerlingen? Informatie over het brein wordt afgewisseld met aansprekende, soms humoristische filmpjes en interactieve, praktische opdrachten.

Het uiteindelijke doel is altijd: wat betekent deze breinkennis voor het handelen van de leerkracht in de klas? Hoe kunnen we bijvoorbeeld de koppeling maken naar het directe instructiemodel, coöperatief leren, of naar leren leren? Naast een boeiende inhoud nemen de luisteraars tips mee om direct toe te passen in de lespraktijk. En een glimlach, want... humor stimuleert het leren!

Kosten: De kosten van een lezing zijn afhankelijk van de grootte van het publiek en het tijdsbestek, maar zijn al mogelijk vanaf 600,-. De kosten van een workshop zijn mogelijk vanaf 330,-.

Ouderavonden Het kinderbrein

Op de ouderavond 'Het Kinderbrein' worden de ouders meegenomen op een reis door het kinderbrein. Wat gebeurt er allemaal in het hoofd van hun kind, thuis en in de klas? En hoe kan het dat een kind echt niet 'dom' is, maar toch simpele dingen vergeet, moeite heeft met het voorbereiden van een spreekbeurt, of niet eens zijn eigen schooltas kan inpakken? Er wordt ook

stilgestaan bij de vraag hoe ouders hun kind kunnen ondersteunen om bijvoorbeeld zelf de slaapkamer op te ruimen, of tegen verlies te kunnen bij een spel. Zijn we overgeleverd aan de grillen van het kinderbrein, of hebben we weldegelijk invloed? Het antwoord laat zich raden: natuurlijk hebben ouders vat op deze vaardigheden van hun kinderen! Maar hoe doe je dat, als een kind meer geïnteresseerd lijkt in zijn mobieltje dan in de mooie woorden van papa of mama? Na afloop van deze avond gaan ouders niet alleen naar huis met meer (brein)kennis, maar ook met praktische tips om direct thuis toe te passen.

Kosten: 500,- voor een ouderavond van 1,5 uur.

Teamtraining Het Lerende Brein

In de teamtraining 'Het Lerende Brein' verzorgt Mens op School in drie à vier boeiende bijeenkomsten training in:

- De werking van het lerende brein;
- De werking van het lerende brein bij leer-, werkhoudings- en gedragsproblemen;
- Hoe deze breinkennis kan bijdragen tot krachtiger lesgeven aan de groep én het beter afstemmen op de onderwijsbehoeften van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Achtergrond hierbij is het boek Breinsleutels, waarvan ik een van de hoofdauteurs ben.

Een belangrijk onderwerp van de training betreft de zogenaamde 'executieve functies'; de controlerende, regulerende functies in ons brein. Deze functies zijn in het gedrag van groot belang bij o.a. impulsbeheersing, plannen en organiseren, aandacht en leren leren/metacognitie.

In deze training leren de leerkrachten hoe zij in hun lesgeven rekening kunnen houden met deze belangrijke functies. En hoe zij de leerlingen in hun klas daarbij kunnen ondersteunen, rekening houdend met hun eigen executieve functies. Het is mogelijk om de leerling eigenaar te maken van het eigen leerproces, door inzicht te geven in de krachten en aandachtspunten van de eigen executieve vaardigheden.

Kosten: 1980,- voor drie bijeenkomsten.

Cursus 17: Doeltreffend en verbindend communiceren door Sonja de Lange

Een praktische training.

Doelgroep: leerkrachten, onderwijsassistenten, intern begeleiders, leidinggevendenden.

Waar gaat het over:

Herken je één of meer van deze dilemma's?

- Woorden en/of gedrag van een leerling, ouder of collega raken je. Je wilt je niet te veel laten leiden door je emoties, want dan zeg of doe je mogelijk dingen waar je later spijt van krijgt.
- Je wilt echt in contact komen met een leerling, ouder of collega, alleen het lukt niet. Dat frustriert en de afstand wordt daardoor onbedoeld juist groter.
- Er ontstaat spanning tussen jou en een leerling, ouder of collega. Je wilt de ander(en) begrijpen, maar zelf ook begrepen worden. Hoe pak je dat aan?
- Je wilt zeggen waar je last van hebt zonder verwijten te maken.
- Je wilt snappen wat er in die ander omgaat en wat zijn of haar behoeften zijn, zodat je daar waar mogelijk rekening mee kan houden.
- Je wilt tot een win-win situatie komen, zonder je eigen grenzen of die van anderen te overschrijden.
- .....

Kortom het is een training voor wie vaardigheden wil ontwikkelen om anders om te gaan met weerstand, pesten, agressie, irritaties, emoties, (dreigende) conflicten en 'lastige' leerlingen, ouders en samenwerkingspartners.

Deze training is vooral bestemd voor wie een klimaat van samenwerking wil creëren.

Tijdens drie bijeenkomsten op woensdagmiddag 13.15 – 16.15 uur

- Leer je de methodiek van doeltreffende verbindende communicatie in te zetten tijdens je les en in gesprekken met leerlingen, ouders en collega's.
- Leer je je inleven in de ander en jezelf, zodat je kunt verbinden met ieders diepere waarden en behoefte.
- Ontwikkel je je vaardigheden om bij verschillen, irritaties en conflicten tot oplossingen te komen die voor de betrokkenen werken.

Je gaat vooral aan de slag met eigen praktijksituaties.

N.B. Deze training kan ook op teamniveau gegeven worden. Daarbij is het mogelijk om een combinatie te maken van twee (kleine) schoolteams. Data worden dan in overleg gepland.

Alle informatie op een rij:

Data: 3 woensdagmiddagen 19 sept – 17 okt – 21 nov 2018: 13.30 – 16.30 uur
Groepsgrootte: maximaal 14
Locatie: nader te bepalen
Kosten: 3 x € 750 = € 2250

Sonja is bekend als mede-ontwikkelaar (samen met Noëlle Pameijer) van HGW. Velen kennen haar boek: Handelingsgericht werken; een handreiking voor het schoolteam.

Zij heeft zich verder gespecialiseerd op het gebied van communicatie.

Haar werkstijl: enthousiast – praktisch – duidelijk – respectvol.

Cursus 18: Het jonge kind door Jolande Bisschop

Planmatig handelen in de onderbouw van de basisschool.

Jonge kinderen ontwikkelen zich vooral spelend. Spelen gebeurt in vrijheid. Planmatig handelen en spelen lijken tegenstrijdig. Toch kan het planmatig handelen de kwaliteit van het spel enorm vergroten. Hoe dat kan zal in deze training geleerd worden.

Een training is verdeeld over twee bijeenkomsten. De bijeenkomsten zullen praktisch van aard zijn. De training zal plaatsvinden in een onderbouwklas zodat direct de vertaling naar de klas gemaakt kan worden. Inhoud: 1. Wat is planmatig handelen? 2. Hoe ziet planmatig handelen eruit in relatie tot spel? 3. Inrichten van de klas en de hoeken.

Deze scholing wordt afgestemd worden op de behoefte van de school. Scholen kunnen ook gezamenlijk aanmelden.

Kosten: €100,= per uur

Vriendelijke groet,
Jolande Bisschop

CLB-begeleider bij Passend Primair Onderwijs Hoeksche Waard
Docent Seminarium voor Orthopedagogiek
Bureau voor Onderwijs & Opvoeding (CRKBO geregistreerde instelling)

Individuele scholing

Cursus A: CLB training Marald Mens

Deze training bestaat uit drie dagdelen van 3 uur, waarbij kennis en vaardigheden in het voeren van CLB-gesprekken centraal staan (zie voor inhoud de uitleg hierboven). Deelnemers kunnen zowel leerkrachten als lb'ers betreffen en de groepen kennen een maximum van 15 deelnemers.

De groepen worden ingedeeld in twee niveaus: een beginnersgroep (voor wie de principes en vaardigheden rondom CLB redelijk nieuw zijn) en een basisgroep (mensen die al enigszins bekend zijn met kennis en kunde in CLB). Bij voldoende aanmelding kan ook een expertgroep worden samengesteld, voor mensen die bedreven zijn in het voeren van CLB-gesprekken, maar die zich nog verder willen bekwamen. Er komt meer inhoudelijke kennis voor deze laatste groep aan bod rondom leer-, werkhouding- en gedragsproblemen.

Voor alle groepen geldt dat de eigen onderwijspraktijk centraal staat in de training, middels eigen casuïstiek, hulpvragen en eventueel video-materialen. Kortom: een krachtige CLB-basis, maar wel op maat gemaakt. De training wordt afgesloten met een CLB-trainingscertificaat.

Kosten: 100,- per deelnemer.

Cursus A1: De beginnersgroep op woensdagmiddag 19 september en 10 oktober

Cursus A2: De basisgroep op woensdagmiddag 17 oktober en 21 november

Cursus A3: De expertgroep op woensdagmiddag 16 januari 2019 en 6 februari 2019

Cursus B Rekenpreventie in het kleuteronderwijs door Prof. Dr. J.E.H. van Luit

Hoe voorkomen we rekenproblematiek in de groepen 1 en 2?

Preventie van rekenproblemen in de kleuterperiode is de nieuwe uitdaging voor het onderwijs in de komende jaren. Er worden in wetenschappelijk onderzoek steeds meer aanwijzingen gevonden dat behandeling van vroege rekenproblemen het verdere rekenonderwijs beter doet verlopen.

Aangetoond is dat de voorbereidende rekenkennis van kleuters in groep 1 en 2 bepalend is voor hun latere rekenvaardigheid. Dit betekent dat de problemen die sommige kleuters ervaren bij het verwerven van voorbereidende rekenvaardigheid (getalbegrip) ook in de hogere leerjaren gevolgen heeft voor de rekenvaardigheid.

Eigen onderzoek toont aan dat kinderen in groep 1 en 2 veel belang hebben bij vroege signalering. Het gaat dan niet alleen om het bepalen van een score, maar bovenal om inzicht in specifieke tekorten. Hierdoor wordt het mogelijk de leerling gericht te helpen, daar waar hij problemen ervaart. Hiertoe is een effectief gebleken programma 'Op Weg naar Rekenen' ontwikkeld.

In de eerste bijeenkomst gaan we in op wat kleuterrekenen is, hoe we het kunnen toetsen en wat het programma globaal inhoudt.

In één of twee vervolgbijeenkomsten kunnen we dan inhoudelijk kennismaken met alle ins en outs van het programma en bespreken welke onderdelen het beste op welke wijze behandeld kunnen worden. Jullie eigen ervaringen zijn daarin uiteraard van groot belang.

Kosten: 100,- per deelnemer

De eerste studiemiddag: 12 sept. 2018

De tweede studiemiddag: 03 oktober 2018

De derde studiemiddag: 07 november 2018

Cursus C: Teamwork makes the dream work! door Sonja de Lange.

Een praktische kennismakingsbijeenkomst.

Doelgroep: leidinggevendenden, bouwcoördinatoren, intern begeleiders

Waar gaat het over?

Een schoolteam is tot veel in staat, maar dat gaat niet vanzelf.

Het resultaat is sterk afhankelijk van de onderlinge dynamiek, zowel de zichtbare als de onzichtbare. In het onderwijs vinden we het vaak lastig om ons gedrag en dat van anderen bespreekbaar te maken. Er ontstaan ingesleten patronen in de omgang. Soms verloopt de communicatie en samenwerking niet altijd even soepel en constructief.

Wilt u de samenwerking verbeteren en kunnen inspelen op de aanwezige teamdynamiek? Dan is deze praktijkgerichte kennismakingsbijeenkomst 'teamcoaching' iets voor u. We gaan aan de slag met diverse technieken en werkvormen die u op de eigen school kunt toepassen. Verwacht geen geheimen of magische oplossingen, wel een impuls om de samenwerking te versterken en werk te maken van teamwerk. Het is de moeite waard!

Wat levert het op?

- nog beter inzicht in uw rol als teamcoach
- herkennen en beïnvloeden van groepsdynamische patronen
- effectieve interventies en werkvormen
- ontwikkelen en verstevigen van gezamenlijk eigenaarschap

Alle informatie op een rij:

Data: **woensdagmiddag 28 november 2018 13.30 – 17.00 uur**
Groepsgrootte: maximaal 18 deelnemers
Locatie: nader te bepalen
Trainer: Sonja heeft veel ervaring als teamcoach in het begeleiden van schoolteams, geeft met veel plezier trainingen en treedt op verzoek als gespreksleider op bij 'lastige' gesprekken.
Haar werkstijl: enthousiast – praktisch – duidelijk – respectvol

Kosten: 100,- per deelnemer.

Cursus D: Het jonge kind door Jolande Bisschop

Spel als motor voor gedragsontwikkeling

Jonge kinderen komen vanuit een grote diversiteit aan opvoedingscontexten de school in. In de school wordt het kind geconfronteerd met een cultuur die ver af kan staan van de opvoedingscontext waarin het kind is opgegroeid. Deze kloof kan zich manifesteren door gedragsproblemen.

Spel kan een motor zijn om deze verschillende milieus te verbinden. In spel immers kunnen kinderen vol vertrouwen zichzelf laten zien in relatie tot de ander. Gaandeweg kan het wederzijds vertrouwen groeien. Wat nu wanneer dat vertrouwen van de leerling zelf in relatie tot anderen niet makkelijk ontstaat en kinderen lastig gedrag laten zien?

In deze scholing zal theorie afgewisseld worden met zeer praktische toepassingen in de praktijk.

Onderwerpen die aan bod komen:

Spel, gewone ontwikkeling in relatie tot een afwijkende ontwikkeling, metacognitie

Kosten: 100,- per deelnemer.

Datum: 5 september woensdagmiddag 2018

Jolande Bisschop
CLB-begeleider bij Passend Primair Onderwijs Hoeksche Waard
Docent Seminarium voor Orthopedagogiek
Bureau voor Onderwijs & Opvoeding (CRKBO geregistreeerde instelling)

Cursus G: Rekendans van Sport- en dansstudio Binnenmaas, Laning 10 Puttershoek.

Geen kosten.

Wo 10 april 2019 14:00 – 16:00

De methoden taaldans en rekendans gaan uit van het principe dat het (taal)geheugen wordt gestimuleerd in drie stappen: waarnemen, ervaren en toepassen. De praktijk wijst uit dat kinderen die met behulp van dans (beweging) oefenen, makkelijker en sneller leren dan kinderen die zonder dans oefenen.

Bij veel instellingen zien we dat kinderen niet alleen taalvaardiger worden en beter leren luisteren, maar ook meer zelfvertrouwen krijgen en dat de CITO scores stijgen. Kleuterleerkrachten en peuterleidsters doen tijdens de lessen zelf nieuwe inspiratie op om oefeningen te herhalen in de tussenliggende week. Meestal is dat niet eens nodig omdat kinderen tijdens het hoekenspel, buitenspel of in de kring al de liedjes, dansjes en spelletjes gaan doen. Ervaar wat rekendans is tijdens deze workshop.

Cursus H: Workshop Pottenbakken door Ton Erwich lesruimte De BuuT Voorstraat 32 Nieuw-Beijerland

Wo 6 maart 2019 14:00 – 16-30

Geen kosten.

Doel: kennismaken met de draaischijf en ervaring opdoen met draaien. Het leren ervaren van het primaire plezier van werken met klei en daardoor beter in staat zijn deze activiteit met leerlingen te delen.

De workshop bestaat uit 5 delen.

1. Rondleiding door de atelierruimte met ovens, spuitcabine, glazuren en gereedschappen.
2. Inleiding en demonstratie, het doornemen van de belangrijkste handgrepen.
3. Zelf gedurende een uur aan de slag gaan met klei op de (elektrische) draaischijf.
4. Het selecteren en bespreken van de gemaakte werkstukken.
5. Het aanreiken van mogelijke tips om leerlingen met klei te laten werken.

Tijdens deel 3 van de workshop worden een aantal potjes gemaakt. De deelnemers kunnen bepalen welk werkstuk wordt afgewerkt en geglazuurd.

De werkstukken worden afgedraaid, gebakken, geglazuurd en afgebakken.

De resultaten zijn twee weken na de workshop klaar en kunnen worden opgehaald.

Voor iedere deelnemer is er een afgewerkt werkstuk.

De maximale groepsgrootte is 7 volwassenen.

Cursus H: Workshop Pottenbakken door Ton Erwich lesruimte De BuuT Voorstraat 32 Nieuw-Beijerland

Wo 6 maart 2019 14:00 – 16-30

Geen kosten.

Doel: kennismaken met de draaischijf en ervaring opdoen met draaien. Het leren ervaren van het primaire plezier van werken met klei en daardoor beter in staat zijn deze activiteit met leerlingen te delen.

De workshop bestaat uit 5 delen.

1. Rondleiding door de atelierruimte met ovens, spuitcabine, glazuren en gereedschappen.
2. Inleiding en demonstratie, het doornemen van de belangrijkste handgrepen.
3. Zelf gedurende een uur aan de slag gaan met klei op de (elektrische) draaischijf.
4. Het selecteren en bespreken van de gemaakte werkstukken.
5. Het aanreiken van mogelijke tips om leerlingen met klei te laten werken.

Tijdens deel 3 van de workshop worden een aantal potjes gemaakt. De deelnemers kunnen bepalen welk werkstuk wordt afgewerkt en geglazuurd.

De werkstukken worden afgedraaid, gebakken, geglazuurd en afgebakken.

De resultaten zijn twee weken na de workshop klaar en kunnen worden opgehaald.

Voor iedere deelnemer is er een afgewerkt werkstuk.

De maximale groepsgrootte is 7 volwassenen.

Cursus J: Inspiratiesessie cursus leren voor het leven door Alexandra Bronsveld

Kosten: €100- per deelnemer.

Data: In het voorjaar 2019

Vorm: Minimaal 2 uur. In overleg kan de sessie ook in de vorm van een studiedag worden aangeboden.

We leven in een interessante tijd waarin technologische ontwikkelingen niet bij te benen zijn en onze democratie uitgedaagd wordt door dikke-ikken en nepnieuws. Welke kennis, vaardigheden en houding hebben kinderen van nu nodig om zich in deze wereld en de toekomst staande te houden? In deze inspiratiesessie reflecteren we op de staat van uw onderwijs. We verkennen de rol van verwondering, kritisch en creatief denken en laten ons inspireren door scholen die met dezelfde vragen bezig zijn en een eigen vertaling hebben gemaakt naar de lespraktijk.

Alexandra Bronsveld heeft ruim acht jaar ervaring als lerarenopleider docent levensbeschouwing en is trainer in het filosoferen met kinderen. Zij is sinds januari 2018 zelfstandig ondernemer en begeleidt als sparringpartner en trainer scholen in het primair onderwijs bij professionaliseringstrajecten en innovatie. Leren voor het leven betekent voor haar een geïntegreerde aanpak waarin verwondering, kritisch en creatief denken, lesgeven vanuit passie en contact en project gestuurd onderwijs centraal staan.

Een ander idee? Bel of mail: **M: 06-14846781 (geen do.)** of : info@alexandrabronsveld.nl